

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

**Кафедра теорії і методики природничо-математичних дисциплін
початкової освіти**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної і
навчальної роботи та рекрутації
проф. Гаврилюк С. В.

Протокол № 2 від 10. 2018 р.

ПРОГРАМА

вибіркової навчальної дисципліни

ПОЗАКЛАСНА РОБОТА З ІНФОРМАТИКИ В

ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ

підготовки бакалаврів

галузі знань 01 «Освіта»

спеціальності 013 «Початкова освіта»

освітньої програми «Початкова освіта»

Луцьк – 2018

Програма навчальної дисципліни «ПОЗАКЛАСНА РОБОТА З ІНФОРМАТИКИ В ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ» підготовки бакалаврів, галузі знань 01 «Освіта», спеціальності 013 «Початкова освіта», за освітньою програмою «Початкова освіта».

Розробник: Остапйовська І. І. доцент кафедри теорії і методики природничо-математичних дисциплін початкової освіти, кандидат педагогічних наук, доцент

Рецензент: Федонюк А. А., завідувач кафедри вищої математики та інформатики СНУ ім. Лесі Українки, кандидат фізико-математичних наук, доцент

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри теорії і методики природничо-математичних дисциплін початкової освіти.

Протокол № 2 від «16» вересня 2018 р.

Завідувач кафедри _____ (Пріма Р. М.)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією факультету педагогічної освіти та соціальної роботи.

Протокол № 1 від «17» вересня 2018 р.

Голова науково-методичної комісії факультету педагогічної освіти та соціальної роботи _____

(Антонюк В. З.)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Заочна форма навчання	Галузь знань 01 «Освіта»	Вибіркова
		Рік навчання: II
Кількість годин/кредитів 120/4	Спеціальність 013 «Початкова освіта» Освітня програма «Початкова освіта»	Семестр: 4-ий
		Лекції: 10 год.
		Практичні (семінарські): 12 год.
		Лабораторні: - Індивідуальні: -
ІНДЗ: немає	бакалавр	Самостійна робота: 90 год.
		Консультації: 8 год.
		Форми контролю: екзамен

2. АНОТАЦІЯ КУРСУ

Позакласна робота є одним із важливих засобів розвитку особистості молодшого школяра, тому проблема організації та проведення позакласної роботи з інформатики має велике значення для професійної підготовки майбутнього вчителя-класовода. Будучи складовою частиною навчально-виховної роботи в школі, позакласна з інформатики робота спрямована не тільки на досягнення загальної мети навчання – опанування основами інформатики та інформаційних технологій, вона також сприяє засвоєнню дитиною необхідного для життя в суспільстві соціального досвіду і формування прийнятої суспільством системи цінностей.

Різноманітна позакласна діяльність з інформатики (гуртки, вікторини, конкурси тощо) сприяє розкриттю індивідуальних здібностей учня, які не завжди виявляються на уроці. Різноманітність позакласної діяльності сприяє самореалізації молодшого школяра, підвищенню його самооцінки, впевненості в собі, тобто позитивному сприйняттю самого себе. Включення учнів у різні види позакласної роботи з інформатики збагачує їх особистий досвід, знання про різноманітність людської діяльності, формує необхідні практичні вміння і навички, особливо – у сфері інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ).

Педагогічна професія вимагає постійного творчого пошуку, самовдосконалення, підвищення професійного рівня. Найбільшою мірою це стосується навчання інформатики внаслідок безперервної зміни змісту і цілей навчання, зростання рівня комп'ютерної грамотності учнів. Тому класовод повинен безперервно розширювати свій педагогічний арсенал у сфері ІКТ та активно його застосовувати не тільки на уроках, але й у позакласній роботі.

Мета курсу: ознайомити студентів із особливостями позакласної та позашкільної роботи у початковій школі та з інформатики – зокрема, навчити майбутніх учителів початкових класів використовувати набуті знання у своїй професійній діяльності, мотивувати студентів до

професійного самовдосконалення в аспекті основних завдань курсу.

Завдання курсу:

Теоретичні – оволодіння майбутніми учителями початкових класів знаннями про місце позакласної та позашкільної роботи з інформатики в початковій школі, принципами організації та проведення позакласної та позашкільної роботи з інформатики з молодшими школярами; ознайомлення із валеологічними, гігієнічними та психофізіологічними особливостями використання комп'ютерної техніки в початковій школі; проектування та створення програмного забезпечення навчального призначення для організації та проведення позакласної та позашкільної роботи з інформатики з молодшими школярами.

Практичні – формувати вміння використовувати програмне забезпечення для підготовки та проведення позакласних заходів у початковій школі; уміння ефективно працювати в інформаційно-комунікаційному педагогічному середовищі; планувати, організувати та позакласну роботу з інформатики; застосувати здоров'язберігаючі технології у процесі позакласної та позашкільної роботи з інформатики з молодшими школярами; співпрацювати з батьками.

3. КОМПЕТЕНЦІЇ

Викладання дисципліни «Позакласна робота з інформатики в початкових класах» спрямована на формування та розвиток у студентів наступних **ключових компетенцій**: ціннісно-смыслові, загальнокультурної, навчально-пізнавальної, інформаційної, комунікативної, соціально-трудова, компетенції особистісного самовдосконалення.

Також вона сприяє формуванню та розвитку наступних **фахових компетенцій**: предметно-теоретичної у галузях інформатики та інформаційних технологій, рефлексивної у сфері культури інформаційної діяльності, психолого педагогічної, здоров'язберігаючої, творчої, соціальної.

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні

знати:

- основні відомості про позакласну роботу у початковій школі та позакласну роботу з інформатики зокрема,
- особливості різних видів позакласної роботи з інформатики у початковій школі,
- вимоги до вчителя початкових класів в інформаційному суспільстві,
- правила та норми роботи молодшого школяра з комп'ютерною технікою,
- основні способи використання інформаційно-комунікаційних технологій в професійній діяльності,
- вимоги до створення та застосування ІКТ в навчально-виховному процесі початкової школи та позакласній роботі – зокрема.

вміти:

- ефективно використовувати можливості ІКТ у позакласній роботі з інформатики в молодших класах;
- раціонально використовувати мережеві технології, зокрема – ресурси глобальної мережі Інтернет,
- планувати, організувати та проводити позакласну та позашкільну роботу у початкових класах,

- поєднувати проводити позакласну та позашкільну роботу у початкових класах із вивченням різних навчальних предметів,
- поєднувати навчальну і виховну роботу у процесі позакласної та позашкільної роботи з інформатики у початкових класах,
- добирати і створювати програмні дидактичні засоби та наочні посібники для різних форм позакласної роботи.

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		Лек.	Практ.	Конс.	Сам. робота
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи позакласної роботи з інформатики у початковій школі					
Тема 1. Позакласна робота з інформатики як засіб підвищення знань молодших школярів з предмету	15	1	1	1	12
Тема 2. Психолого-педагогічні умови організації та проведення позакласної роботи з інформатики у початковій школі	15	1	1	1	12
Тема 3. Форми та методи організації та проведення позакласної і позашкільної роботи з інформатики учнів молодших класів	17	2	2	1	12
Разом за змістовим модулем 1	47	4	4	3	36
Змістовий модуль 2. Методичні аспекти позакласної роботи з інформатики у початковій школі					
Тема 4. Гурткова діяльність з інформатики	21	2	2	2	15
Тема 5. Вікторини, брейн-ринги, інформатичні КВК, олімпіади, конкурси	18	2	2	1	13
Тема 6. Ділові ігри та творча позаурочна діяльність школярів	17	1	2	1	13
Тема 7. Учніське портфоліо	17	1	2	1	13
Разом за змістовим модулем 2	73	6	8	5	54
Усього годин	120	10	12	8	90

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

1. Позакласна робота з інформатики як засіб підвищення знань молодших школярів з предмету.
2. Психолого-педагогічні умови організації та проведення позакласної роботи з інформатики у початковій школі.
3. Форми та методи організації та проведення позакласної і позашкільної роботи з інформатики учнів молодших класів.
4. Гурткова діяльність з інформатики.
5. Вікторини, брейн-ринги, інформатичні КВК, олімпіади, конкурси.

6. Ділові ігри та творча позаурочна діяльність школярів.
7. Учнівське портфоліо.

6. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Поточний контроль (мах = 40 балів)							Модульний контроль (мах = 60 балів)		Загальна кількість балів
Модуль 1							Модуль 2		
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2				МКР1	МКР2	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	20	40	100
5	5	5	7	6	6	6			

6. 1. Критерії оцінювання студента

Загальне оцінювання навчальних досягнень студентів із курсу «Позакласна робота з інформатики в початкових класах» здійснюється за 100-бальною шкалою. Воно включає поточне оцінювання студента за кожен модуль (згідно розподілу кількості балів по змістових модулях) та підсумкову за МКР (або оцінку за екзамен).

МКР проводяться у формі письмової роботи (відкриті тести).

Розподіл кількості набраних балів здійснюється за таким принципом: 40 – виконання практичних завдань, усні відповіді, самостійна та індивідуальна робота; 60 – контрольні роботи (або екзамен).

6. 2. Критерії оцінки студента за екзамен

Підсумковий контроль здійснюється у формі екзамену.

Максимальна кількість балів, що може бути отримана студентами – 60.

Підсумковий контроль проводиться викладачем у випадках, коли сума набраних студентом семестрових балів менша 75 або за власним бажанням студента. У випадку проведення підсумкового контролю загальна кількість балів складається із суми балів за виконання практичних завдань, балів набраних за ІНДЗ та кількості балів набраних студентом на екзамені.

При визначенні кількості балів за залік викладач керується такими критеріями:

60 (максимальна кількість) балів ставиться у тому випадку, коли студент має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності, вирішує складні проблемні завдання, вміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію, вирішує складні проблемні завдання, самостійно виконує науково-дослідницьку роботу; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої обдаровання і нахили, самостійно виконує 100% від загальної кількості тестів.

50–59 балів ставиться, коли студент виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу, може робити часткові висновки; відповідь його правильна, але недостатньо осмислена; самостійно відтворює понад 80% навчального матеріалу; відповідає за планом, висловлює власну думку щодо теми, вміє застосовувати знання при розв'язуванні задач за зразком; користується додатковими джерелами, виконує не менше 90% від загальної кількості практичних завдань.

40–49 балів ставиться, коли студент виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу, з допомогою викладача може робити часткові висновки; відповідь його

правильна, але недостатньо осмислена; самостійно відтворює понад 70% навчального матеріалу; відповідає за планом, висловлює власну думку щодо теми, вміє застосовувати знання при розв'язуванні задач за зразком; користується додатковими джерелами, виконує не менше 75% від загальної кількості практичних завдань.

20–39 балів ставиться, коли студент має початковий рівень знань; знає половину навчального матеріалу, здатний відтворити його відповідно до тексту підручника або пояснень викладача, повторити за зразком певну операцію, дію; описує явища, процеси без пояснень причин, із допомогою викладача здатен відтворити їх послідовність, слабо орієнтується у поняттях; має фрагментарні навички в роботі з підручником; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі; здатен давати відповіді на прості, стандартні запитання, виявляє інтерес до навчального матеріалу, виконує до 45% від загальної кількості практичних завдань.

5–20 балів ставиться тоді, коли студент відтворює менш як половину навчального матеріалу; з допомогою викладача виконує елементарні завдання, здатен усно відтворити окремі частини теми; має фрагментарні уявлення про роботу з джерелами, не має сформованих умінь та навичок; виконує 30% від загальної кількості тестів.

1–4 бали ставиться студенту, коли він може розрізнити об'єкт вивчення і відтворити деякі його елементи; мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності; виконує не більш як 20% від загальної кількості практичних завдань.

Кількість балів зменшується відповідно до проценту виконання практичних завдань або при відповідях на екзамені.

Шкала оцінювання		
Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	Відмінно	Зараховано
82 – 89	Дуже добре	
75 - 81	Добре	
67 -74	Задовільно	
60 - 66	Достатньо	
1 – 59	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

7. 1. Друковані видання

1. Антонова О. П. Інформатика. Цікаві задачі. 2–9 класи : Навчальне видання / Олена Петрівна Антонова. – Друге видання, виправлене і доповнене. – Шепетівка : «ПП Шестопапов», 2008. –96 с.
2. Антощак О. Розуміння → розум → творчість : Науково-виробниче видання / Оксана Антощак, Ірина Ганжала, Надія Ніколаєнко. – К. : Видавничий дім «Шкільний світ»:

Видавництво Л. Галіцина, 2006. – 112 с., [4] арк. – (Б-ка «Шкільного світу»).– Бібліогр. : с. 109-111.

3. Білоусова Л. І. Інформатика. Веселі справи : навчально-довідкове видання / Людмила Іванівна Білоусова, Надія Василів Олефіренко. – Харків : Торсінг плюс, 2012. – 64 с.

4. Войтюшенко Н. М. Інформатика і комп'ютерна техніка : Навч. пос. з баз. підготовки для студ. екон. і техн. спеціальностей ден. і заоч. форм навчання / Н. М. Войтюшенко, А. І. Остапець. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 568 с.

5. Волкова Н. П. Педагогіка : Навч. посіб. / Наталія Павлівна Волкова. – 3-тє вид., стер. – К. : Академвидав, 2009. – 616 с. – (Серія «Альма-матер»).

6. Воронина Т. П. Образование в эпоху новых информационных технологий : учеб. пос. / Т. П. Воронина, В. П. Кашицин, О. П. Молчанова. – М. : Информатика, – 1995. – 220 с.

7. Дибкова Л. М. Інформатика і комп'ютерна техніка : Навчальний посібник / Л. М. Дибкова. – Видання 2-ге, перероблене, доповнене. – К. : Академвидав, 2005. – 416 с. – (Альма-матер).

8. Діти в Інтернеті: як навчити безпеці у віртуальному світі : посібник для батьків / Ігор Володимирович Литовченко, Сергій Дмитрович Максименко, Сергій Іванович Болтівець, Мирослав-Любомир Андрійович Чєпа та ін. – К. : ТОВ «Видавничий Будинок "Аванпост-Прим"», 2010. – 48 с. – (Посібник для батьків).

9. Зміст, дидактичні структури та методичне забезпечення уроків у початкових класах (психологічні та педагогічні аспекти) : навч.-метод. посібник для студентів педагогічного факультету / За ред. проф. Г. П. Коваль. – Тернопіль : Підручники і посібники, 2010. – 192 с.

10. Інформатика. Комп'ютерна техніка. Комп'ютерні технології : Підручник / [В. А. Баженов, П. С. Венгерський, В. М. Горлач та ін.] – К. : Каравела, 2004. – 464 с.

11. Морзе Н. В. Теорія та практика використання MS Excel у навчальному процесі : Навч.-метод. посіб. / Н. В. Морзе. – К. : ТОВ Редакція «Комп'ютер», 2006. – 128 с. ; іл.

12. Нісімчук К. О. Технологія початкової освіти: дидактично-виховний аспект : Монографія / Клавдія Олександрівна Нісімчук, Олена Анатоліївна Гузенко, Тетяна Володимирівна Оксенчук. – Луцьк : Твердиня, 2010. – 324 с.

13. Правове забезпечення інформаційної діяльності в Україні : наук.-практ. видання / За ред. Юрія Сергійовича Шемчушенка, Івана Сергійовича Чижє. – К. : ТОВ «Видавництво "Юридична думка"», 2006. – 384 с.

14. Проценко Т. Матеріали до уроку. Створення презентацій засобами Microsoft PowerPoint // Інформатика. – 2004. – № 29–30. – Вкладка.

15. Суховірський О. В. Передумови використання комп'ютерної техніки в початковій школі : Навч. Посіб. / О. В. Суховірський. – Хмельницький : Вид-во ХГПІ, 2003. – 24 с.

16. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання : Науково-методичний посібник / О. І. Пометун, Л. В. Пирожєнко ; За ред. О. І. Пометун. – К. : Видавництво А. С. К., 2004. – 192 с.

17. Федорчук Е. І. Сучасні педагогічні технології : Навчально-методичний посібник / Автор-укладач Е. І. Федорчук. Кам'янець-Подільський : «Абетка», 2006. – 212 с.

18. Intel®Навчання для майбутнього. – К. : Видавнича група ВНУ, 2004. – 416 с.

19. Підручники з інформатики для початкової школи.

7. 2. Електронні ресурси

1. Бібліотека Східноєвропейського національного університету [Електронний ресурс] : веб-сайт. – режим доступу до журн. : – <http://library.lutsk.ua> – (назва з екрану).
2. Державне агентство з питань науки, інновацій та інформації України [Електронний ресурс] : веб-сайт. – режим доступу до журн. : – <http://www.education.gov.ua/uk> – (назва з екрану).
3. ИКТ. Информационно-коммуникационные технологии в образовании : Система федеральных образовательных порталов [Електронний ресурс] : веб-сайт. – режим доступу до журн. : – <http://www.ict.edu.ru> – (назва з екрану).
4. Міністерство освіти і науки України [Електронний ресурс]: веб-сайт. – режим доступу до журн. : – <http://www.mon.gov.ua/> – (назва з екрану).
5. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського [Електронний ресурс] : веб-сайт. – режим доступу до журн. : – www.nbuv.gov.ua – (назва з екрану).
6. Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка [Електронний ресурс] : веб-сайт. – режим доступу до журн. : – <http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/title4.php3> – (назва з екрану).
7. Освітній портал™ – освіта в Україні, освіта за кордоном [Електронний ресурс] – режим доступу до журн. : – <http://www.osvita.org.ua> – (назва з екрану).
8. Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки [Електронний ресурс] : веб-сайт. – режим доступу до журн. : – <http://eenu.edu.ua/uk> – (назва з екрану).

8. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Поняття позакласної та позашкільної роботи.
2. Зв'язок позакласної роботи з навчальними програмами.
3. Реалізація міжпредметних зв'язків у процесі позакласної та позашкільної роботи з інформатики.
4. Вимоги до особистості педагога для організації та проведення позакласної та позашкільної роботи з інформатики.
5. Дидактичні та методичні вимоги до організації і проведення позакласної роботи з інформатики у початковій школі.
6. Загальне поняття про форми та методи організації та проведення позакласної і позашкільної роботи з інформатики.
7. Форми позакласної роботи з інформатики у початковій школі.
8. Методи позакласної роботи з інформатики у початковій школі.
9. Засоби позакласної роботи з інформатики у початковій школі.
10. Врахування психофізіологічних особливостей молодших школярів у процесі позакласної та позашкільної роботи з інформатики.
11. Загальні особливості гурткової роботи у початковій школі.
12. Планування діяльності гурткової роботи з інформатики.
13. Проблеми організації та проведення гурткової роботи з інформатики у початкових класах.
14. Загальні особливості вікторини, брейн-рингів, інформатичних КВК, олімпіад, конкурсів у початковій школі.
15. Організація та проведення вікторини, брейн-рингів, інформатичних КВК, олімпіад, конкурсів для учнів молодших класів.

16. Загальні особливості ділових ігор та творчої позаурочної діяльності школярів.
17. Організація та проведення ділових ігор для учнів молодших класів.
18. Позакласна робота з інформатики як засіб творчої самореалізації молодших школярів.
19. Учнівське портфоліо як засіб мотивації.
20. Підготовка матеріалів для ведення учнівського портфоліо у процесі позакласної роботи з інформатики.
21. Аналіз чинної програми з інформатики для початкової школи.
22. Санітарно-гігієнічні вимоги до облаштування комп'ютерних лабораторій. Правила поведіння у комп'ютерних класах.
23. Санітарно-гігієнічні та валеологічні вимоги до організації та проведення навчально-виховного процесу у початкових класах.
24. Аналіз можливостей використання технічних та програмних комп'ютерних засобів для організації та проведення позакласної та позашкільної роботи з інформатики у початковій школі.
25. Організація та проведення позакласної роботи з інформатики для дітей з особливими освітніми потребами.
26. Застосування мережевих технологій у позакласній роботі з інформатики у початковій школі.
27. Вимоги до дидактичних та методичних матеріалів для позакласної роботи у інформатики у початковій школі.
28. Комп'ютерна залежність учнів та її профілактика.
29. Використання здоров'язберігаючих технологій у позакласній та позашкільній діяльності з інформатики у початкових класах.
30. Освітні ресурси мережі Інтернет.
31. Формування інформаційної культури молодших школярів у процесі позакласної та позашкільної роботи з інформатики.
32. Співпраця з батьками молодших школярів у процесі позакласної та позашкільної роботи з інформатики.